

כי היהדות לא מכבדת את הוולת, את קיום של רשות הפרט. יש לו מושג שנקרא טרנסגרסיה — פריצת גבול. הוא טוען כי היהודי הוא פורץ גבול נצחי. היום הוא ברוסיה, מחר בקנדה, מחרתיים באמריקה, ואם לא טוב באמריקה אז הוא באוסטרליה. אין גבול. לאן שזוח לו, לשם הוא רץ.

אני חושב שמה שקורה אצלנו הוא, שמרגע שהיהדות השתלטה על הציונות, זו התגשמות התיאוריה של ויינינגר. מרגע שאנחנו לא מכירים בכך שחברון היא יעיר ערבית, ויש גבול שאין לנו מה לעבור אותו ולתקוע יתד בבית-ההסדה, ברבע שאנחנו לא מבינים שאין לנו מה לעשות בשכם ולהקים שם ישוב, הרי שהיהדות השתלטה עלינו ואנחנו הופכים ליהודי הנצחי, שהיכן שהוא נמצא אין גבול.

הכוח העצום המניע את העם הזה שלא להכיר בגבולות, הוא היהדות. אין היסטוריה, יש מיתוס. ועל זה ויינינגר מדבר, על זה שהיהדות תוליד את הצירוף אל האבדון.

את זה הבנת מתוך קריאה בספרו של ויינינגר, או שזה מה שהביא אותך לקרוא את ויינינגר? היו לי מחשבות קודמות, אלא שפתאום מצאתי הבהרות למחשבות שלי.

זוהי תיזה מעניינת מאוד: אנחנו יושבים בגדה המערבית בגלל אופיינו היהודי, שהוא חסר גבולות, ולא בגלל הזכות ההיסטורית, כפי שנהוג לטעון.

זו לא זכות היסטורית. זו זכות מיתור לוגית, אם כבר. הרי מדברים פה על מיתוס. העובדה ההיסטורית היא, שלא היינו בגדה שנים רבות, ויש שם כעת אנשים אחרים. בכלל, חילוניים הם שהמיציאו את המושג הזה, זכות היסטורית. הרתיים מדברים על זכות נצחית.

ניצוד הגבנת כאשר קראת את מכתב הצנזורה, שהודיע כי הצנזורה אינה מאשרת כמה קטעים במחזה?

בנורמות הקיימות היום נדהמתי. אם הם דמינו לעצמם שיהיה שם לייף-שואו של סכס על הבימה, או הם חולים. אין שם שום עניין עם זיונים על הבימה. יש סנינה שבה ויינינגר ואביו נפגשים

בבית-זיונות וינאי. בבית-זיונות היה מוסד בווינה: סטפן צווייג כותב בהומור שכל הצעירים התוססים והאינטלקטואלים של וינה נפגשו בבית-הזיונות וגילגלו שם אידיאות.

ויינינגר במחזה פוגש שם את אביו, ובית-הזיונות הוא המקום שבו הוא מנהל עם אביו שיחה רצינית. תוך כדי מיסגל עם הזיונות הם מנהלים ביניהם באתה

בוסולד ברכם ותומאס מאן ברחו מגרמניה דק כשחייהם היו בסכנה. אתה לא תועיל בכלום אם יהרגו אותך

הודמנות שיחה על ואגנר ועל הגניוס הגרמני. ויש שם זונה טירונית, המביטה נדהמת בוויינינגר המתפשט לפניו ושואלת את הזונה המבוגרת יותר בתדהמה: מה את הוונה אומרת לה? הוא יהודי. והזונה הטירונית שואלת: זה מלידה? והוונתיקה עונה לה: לא, חותכים להם.

וכל זה קורה על רקע הוויכוח על ואגנר. בקטע הזה ניסיתי להראות באיזה ניכור נמצא היהודי הווינאי, שבבית-הזיונות מגלים את יהדותו.

איך מתבצעת הסנינה הזאת על הבימה?

הסנינה מתרחשת כולה מאחרי פרגוד חצי שקוף, כשרק ראשים של הוונות, של ויינינגר ושל אביו יוצאים מדי פעם. הכל מתרחש על רקע צלליות, כפעולת סכס-משיין. אז אם הצנזורה נתפסה לעניין הזה, אני חושד בה שלא עשתה זאת בתום לב. המחזה אמנם פרובוקטיבי, אך לא במישור של סכס. כי אם במישור של ציונות ויהדות, ואז זה לדעתי הם ניסו לצנזר, לא את סנינות הסכס.

סנינת העירום הגברי לא סכס-שואו

סנינת המישג בבית-הזיונות דיונים אידיאולוגיים

אני יכול להגיד לך דבר מוזר: ממש לפני ההתאבדות של ויינינגר, יש עימות חריף בינו ובין חבריו הציונים, ההולכים ונעשים מיליטאנטים. אחד מהם אומר: „בהתחלה לך להתאבד בחדר שבו מת בטובן, מחר יהיה אסור לנו לנגן אותו.“ אחד מחבריו אומר לו: „אני יהודי גאה. מי שיכה בי אשיב לו מכות רצחניות, מי שירצח את בשרי ישלם לי בבשרו ובבשר אשתו ובבשר ילדיו.“ ויינינגר משיב: „היהדות ניצחה אתכם מבפנים. אתם אבודים לגמרי.“

ואז קרה מה שקרה בלבנון, ופתאום היום, בתורה, הרגשנו כולנו שהרפליקה של ויינינגר צריכה להתריף באיוושהי תור ספת. פתאום מישפטו של החבר שלו האומר שמי שירצח את בשרו ישלם לו בבשרו ובבשר אשתו ובבשר ילדיו — מישפט שכתבתי לפני שנה — הפך למציאות איומה של קאניבליזם חונג, שעוד מרגיש עצמו צודק, פתאום, בי עשייה, הבנו שחברו של ויינינגר צריך לצאת חיה רעה, ממש מיפלצת. המחזה נכתב מתוך החושה לגבי המתרחש, הצורך להגיב על המתרחש. זה קיים בתוך ההצגה.

אנשים רבים שאיתם שרתי לחתונה, העניו את האפי שרות לעזוב את הארץ בגלל האווירה התמימוסרית. האם גם כראשך עברה מחשבה כזו? יש לי ולעזנה ויכוחים גדולים בנושא

אנחנו חיים במציאות איומה של קאניבליזם חונג, ועוד מדגישים את עצמנו צודקים

הזה. אני אומר שלעזוב את הארץ כאיש שמאל זה השרות הכי טוב לארץ שרון. כמה אנשי שמאל יש פה? כמה הצביעו שר? 6000 איש? שרון היה רוצה שהחבר רה הזאת תרד מהארץ. זה היה משרת אותו, ולכן, למרות שגם אני שומע סביבי דיבורים מן הסוג הזה, אני אומר: הדבר האחרון זה לעזוב. (עונה סובל מצטרפת לשיחה ואומרת:) הרצון שלי ללכת מפה נובע מתוך כעס. כעס על האנשים העושים את הוועות האלה, על מתוך רצון לברוח, אלא מתוך כעס. למה לי להרגיש מיעוט שחושב אחרת? למה לי לגדל את ילדי בארץ שבה הרוכ חושב אחרת ממני. שבה הרוב (המשך בעמוד 72)

מה אתה מתכוון לעשות? זה עניין של התיאטרון, התיאטרון הווינאי את הצנזורה לראות חזרה. אני מציע להם שלא יתלו תיקוות בסנינות שאותן פסלו. אין בהן שום דבר מטיף ריח. ואם יחליטו שלא לאשר? יש בכונותנו ללכת לבג"ץ.

אתה תסכים לקיצוצים? לא אסכים. בכלל לא! יש שם סנינת עירום מלא של קלארה ויינינגר. היא רוצה לעלות לארץ-ישראל והוא רוצה להתנצר. הם פחדים אחד מהשני, מגיעים לקטטה, ובשיא הקטטה מתפשטים ועומדים עירור מים אחד מול השני. ואז, כשנופלים המסוות, יוצאת הבעיה: שוויינינגר אינו מסוגל לאהוב את מי שאוהב אותו. האמר פוטנציה העצמית יוצאת, ואז הוא מתלבש. זוהי סנינה תמימה. שני אנשים עירומים עומדים במרחק של ארבעה מטרים אחד מהשני.

מה יחסך לצנזורה? זוהי פונקציה לגמרי מיותרת בחברה שאנחנו חיים בה, שמקורה בתפיסה פיאר-דלית. האם הצנזור יוסמן הוא סמכות יותר מוסרית מעומרי ניצן, מגדליה בסר או ממני? אני לא מכיר בזכותו להורות לי מה מותר ומה אסור.

מהו תיאטרון פוליטי? כל תיאטרון טוב הוא בדר-כלל פוליטי. אריסטופאנס כתב את מחזותיו על המילי-חמות הפלופונגיות שהרסו את אתונה. שייקספיר, הנחשב לאוניברסלי, מתייחס למושג של מונרכיה אבסולוטית. ברכת עסק בכל מה שקרה בגרמניה בשנות ה-20 וה-30.

מחזאי כמון, המעורה היטב בחיי הארץ, ניתן היה לצפות שיעסוק בתיאטרון פוליטי אקטור אולי ולא יברח אל וינה של תחילת המאה.

אני חושב שעסקתי בתיאטרון פוליטי, כתבתי את סטטוט קוו ואדיס ב-1972, שהיה נגד הכפייה הדתית. כתבתי את סילבסטר '72, שעסק בישראל שלפני מלחמת יום-הכיפורים בצורה הכי ישירה. המחזה עוכב בגלל המלחמה, ואחד המבקרים כתב שהוא ועדת אגרנט תרבותית. אלא שאני האדם היחיד בארץ שזוכר את זה. גם ג'וקר ניסה לגעת במציאות.

זה לא נכון להאשים אותי שאני לא עוסק בתיאטרון פוליטי. המחזה על ויינינגר הוא ניסיון ללכת לשרשים של הבעיה. לא הייתי כותב אותו אם לא הייתי חש שזה נוגע בבעיה המהותית. יתכן שאני טועה, אבל פה צריך לתת ליוצר את רשות הטעות, וייתכן שהקהל לא יבין, אבל אם ייווצר הקשר, והקהל ייצא עם איזו תובנה מהמחזה הזה, תובנה על המציאות שהוא חי אותה היום, הרי שאני את שלי עשיתי. יכול להיות שזה נאיבי, אולי אני טועה.

איך משפיעים האירועים במציאות על היצירה שלך? המועקה, החרדות, הועם, המיאוס — זה מה שמדרכן אותי ליצור ולהתבטא.